

**Puheenjohtaja Ilkka Virtanen
Österbottens Försvarsgille –
Pohjanmaan Maanpuolustusilta rf**

Puhe Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ylläpitämässä
Vaasan Sotaveteraanimuseossa Tammissunnuntaina
27.1.2002 (Mannerheim-ristin ritarien muistotaulun
paljastus ja lisätilan käyttöönotto)

**MANNERHEIM-RISTIN RITARIT: 191 URHOOLLISTA – MANNERHEIM-KOR-
SETS RIDDARE: DE 191 TAPPA**

Arvoisat Mannerheim-ristin ritarien omaiset, kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät naiset ja herrat!

Ärade anhöriga till Mannerheim-korsets riddare, högaktade veteraner från våra krig, mina damer och herrar!

Aloitän sitaatilla. Först ett citat.

”Suomen kunniakkaan armeijan sotilaat!

Rauha on solmittu maamme ja Neuvosto-Venäjän välillä, ankara rauha, joka on Neuvosto-Venäjälle luovuttanut melkeinpä jokaisen taistelukentän, millä Te olette vuodattaneet vertanne kaiken sen puolesta, mitä me pidämme kalliina ja pyhänä.

Te ette tahtoneet sotaa, Te rakastitte rauhaa, työtä ja kehitystä, mutta Teidät pakotettiin taisteluun, jossa olette tehneet suurtöitä, tekoja, jotka vuosisatoja tulevat loistamaan historian lehdillä.

Soldater!

Jag har kämpat på många slagfält, men jag har ännu ej sett er like som krigsmän. Jag är stolt över er som om ni vore mina egna barn, lika stolt över mannen från tundroma i norr som över sönerna från Österbottens vida slätter, Karelen skogar, Savolax leende bygder, Tavastlands och Satakundas rika gårdar, Nylands och Egentliga Finlands björkomsusade hagar. Jag är lika stolt över fabriksarbetaren och den fattiga stugans son som över den rike mannens insats av lem och liv.”

Edellä siteeraamassani ylipäällikön Päiväkäskyssä n:o 34, jonka marsalkka Mannerheim antoi Talvisodan päätyttyä 14.3.1940, hän antaa tavattoman suuren tunnustuksen suomalaisen sotilaan urheudelle, taistelumoraalille ja isänmaanrakkaudelle. Tämän tunnustuksen ylipäällikkö välitti päiväkäskyssään sotajoukoille kokonaisuudessaan. Omaksumansa käsityksen ja talvisodan vahvistaman kokemuksen mukaan taisteluissa suoritettua erityistä urhokkuutta ja taitavuutta osoittaneet teot marsalkka halusi kuitenkin palkita erikseen. Korkea-arvoinen kunniamerkki, joka voitiin antaa sotilaille hänen sotilasarvostaan riippumatta, sopi marsalkan mielestä hyvin tähän tarkoitukseen. Syntyi Vapaudenristin ritarikunnan Mannerheim-risti.

Mannerheim-risti voitiin myöntää erinomaisen urheuden, taistelussa saavutettujen tärkeiden tulosten tai ansiokkaasti johdettujen sotatoimien palkinnoksi. Ristin saajasta käytetään nimitystä Mannerheim-ristin ritari. Vuosina 1941 – 45 nimettiin 2 1. luokan Mannerheim-ristin

ritaria (marsalkka Mannerheim ja kenraali Heinrichs) ja 191 2. luokan Mannerheim-ristin ritaria, näistä 4 kahdesti.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan toimialueelta (ent. Vaasan sotilaspiirin alue ja kaksikielinen Pohjanmaa) Mannerheim-ristin ritareita nimettiin viisi:

Inom Österbottens Försvarsgilles verksamhetsområde (f.d. Vasa militärdistrikts område och det tvåspråkiga Österbotten) blev följande fem soldater utnämnda till Mannerheim-korsets riddare:

- N:o 26 Varstala Matti, Vaasa, vänrikki, joukkueen johtaja (kaatui 25.6.44)
- N:o 38 Wenäläinen Eino Edvin, Vaasa, korpraali, konepistoolimies
- N:o 102 Nordin Arvid Oskar, Närpes, undersergeant, patrullchef
- N:o 109 Storbacka Harald, Esse, fältväbel, plutonchef
- N:o 132 Kvikant, Carl-Birger Valdemar, Karleby, kapten, kompanichef (stupade 17.6.44)

Kunnianosoituksena näille viidelle pohjalaisille Mannerheim-ristin ritarille ja heidän suorittamilleen uroteoille olemme valmistaneet muistotaulun, joka kertoo nykyisille ja tuleville sukupolville perustiedot heidän elämästään sekä niistä ansioista, joiden perusteella kunniamerkki ja ritarin arvo on heille myönnetty. Muistotaulu on sijoitettu arvopaikalle museossamme. Tänään, perinteikkäänä Tammisunnuntaina ja killan vuosipäivänä palja stamme tämän muistotaulun ja liitämme sen osaksi Vaasan Sotaveteraanimuseon kokoelmia.

Som hedersbetygelse till dessa fem österbottniska Mannerheim-korsets riddare samt till deras hjältedåd har vi förfärdigat en minnestavla, som ger både till de nuvarande och till de kommande generationerna grundinformation om deras liv och om de förtjänster, på grund av vilka hederstecknet och riddarvärdigheten till dem beviljades. Minnestavlan har en hedersplats i vårt museum. I dag, när vi har den traditionsrika Januari söndagen och gilletts årsdag, avtäckar vi denna minnestavla och införlivar den med samlingarna i Vasa krigsveteranmuseum.

Mannerheim-ristin ritarien muistotaulun viereen on avattu oviaukko, joka johtaa museon uuteen laajennusosaan. Museo saa näin käyttöönsä kipeästi kaipaamaansa lisätilaa. Esinelahjoituksia tulee jatkuvasti lisää ja vaihtuvat näyttelyt vaativat oman tilansa. Valoisa ja avara lisätila on saatu aikaan käytännössä ilman killalle aiheutuvia kustannuksia. Suunnittelusta on vastannut museotoiminnasta muutenkin vastaava perinnetyöryhmä Helmer Wikströmin johdolla. Sotilaspojat ovat tehneet tarvittavat muutos- ja korjaustyöt, ja tarvikkeet on saatu lahjoituksina eri yrityksiltä. Killan puolesta kiitän lämpimästi kaikkia teitä, jotka olette lahjoituksia tehneet ja vaivojanne säästämättä talkootyön suorittaneet. Samalla kun paljastamme Mannerheim-ristin ritarien muistotaulun, otamme virallisesti käyttöön myös museon uuden laajennusosan.